

Методичні рекомендації

Інтеграція навчання – шлях до розвитку творчої особистості

1. Інтегровані уроки – це уроки, які розробляються вчителями на міжпредметній основі. Їх метою є «створення передумов для різнобічного розгляду учнями певного об'єкта, поняття, явища, формування системного мислення, збудження уяви, позитивного емоційного ставлення до пізнання» (О. Савченко).

2. Міжпредметні зв'язки та інтеграція змісту – це різні дидактичні поняття. Міжпредметні зв'язки передбачають короточасне та фрагментарне перенесення інформації з одного предмета на інший. Як правило, вони короткотривалі в часі. Інтеграція змісту на уроці забезпечує вищий рівень узагальнення і систематизації інформації, що сприяє розумінню виучуваного матеріалу.

3. Найдоцільніше проводити інтегровані уроки з метою узагальнення і систематизації знань учнів в рамках вивчення принципово важливої програмової теми (тип уроку – узагальнення і систематизації знань). Однак, як показує практика, їх вибір обумовлений метою та завданнями вчителя, тому інтеграція змісту можлива і на уроках комбінованих, засвоєння нових знань, засвоєння вмінь і навичок, застосування знань, вмінь і навичок (за класифікацією типів уроків В. Онищука).

4. Інтегровані уроки можуть бути не тільки традиційні за формою організації і проведення, але й нетрадиційні (уроки-подорожі, уроки-казки тощо). Враховуючи вікові особливості молодших школярів, останні практикуються частіше. Тому в умовах предметно орієнтованого типу навчання, інтегровані уроки часто класифікують як нетрадиційні.

5. Технологічний інтегрований урок вибудовується за логікою традиційного, бо має такі макроетапи: актуалізація опорних знань, вивчення нового матеріалу та закріплення. Включення етапу цілепокладання підвищує його розвивальний потенціал, забезпечує розвиток суб'єктності школяра. Якщо учень залучається до визначення очікуваних результатів уроку, конкретних особистісно значущих завдань, то він буде суб'єктом навчальної діяльності, його пізнавальна активність зростатиме.

6. Специфіка інтегрованих уроків полягає в тому, що на етапі вивчення навчального матеріалу інформація структурується у смисловий (змістовий) блок. Він передбачає наявність таких однотипних елементів: проблема, тема, сюжет, подія тощо, об'єднаних спільною метою в рамках теми уроку. Смисловий блок забезпечує

змістову і структурну цілісність інтегрованого уроку, що вигідно вирізняє його від бінарного навчального заняття.

7. Бінарні уроки – це різновид інтегрованих. Їх відмінність полягає у тому, що інформація з різних навчальних предметів подається окремими блоками. Як правило, їх об'єднує навчальна тема. Такі уроки часто проводяться із залученням асистента. Його роль можуть виконувати вчителі інших навчальних предметів.

9. Закріпленню навчального матеріалу передують розкриття основних домінант уроку. Їхню роль виконують конкретні навчальні, виховні, розвивальні завдання, поставлені вчителем до вивчення смислового блоку. Завершуючи роботу з інформацією міжпредметного характеру, звертають увагу на те, як вона сприяла розумінню нового матеріалу з основного предмета.

10. Плануючи проведення інтегрованих уроків, доцільно завчасно проаналізувати навчальні програми, зіставити матеріал різних навчальних предметів, визначити близькі за змістом теми, вибрати принципово важливу тему.

11. Учителю слід завчасно передбачити місце інтегрованого уроку в системі уроків за календарно-тематичним плануванням, узгодивши з іншими формами організації навчального процесу, зокрема, технологічними уроками (інтерактивний, особистісно орієнтований тощо).

12. Рекомендуємо практикувати самоаналіз ефективності впровадження інтегральної технології, що сприятиме осмисленню технологічної логіки інтегрованого уроку.